

філософією права зазначених категорій і досліджуються питання сенсу, сутності та природи права.

При цьому філософія формує певну теоретичну базу крізь призму філософського уявлення та світогляду, в свою чергу право здійснює практичне регулювання суспільних відносин за допомогою загальнообов'язкових правил поведінки.

Гарасимів Т.З. та Мартинюк Н.В. доречно наголошують на тому, що філософія права є галуззю знань саме світоглядного характеру, тобто за допомогою цих знань людина має можливість змінити передусім саму себе та як наслідок стати свідомим суб'єктом цілеспрямованої політичної або правової творчості [3, с. 165].

Розглядаючи питання відмінностей між філософським осмисленням права та його науковим пізнанням, фундаментальною є думка, що юриспруденція описує право таким, яким воно є, а філософія права – таким, яким воно повинно бути, при цьому філософія права прагне саме зрозуміти цю реальність, а не просто її пояснити [4, с. 13].

Філософія права, досліджуючи суспільні правовідносини, також аналізує соціальну функцію права, яка полягає у нормативному регулюванні суспільних відносин, під час дослідження якої розглядаються основоположні питання справедливості, механізми захисту та додержання прав і свобод людини і громадянина за допомогою правових норм, а також їх співвідношення з моральними та етичними засадами.

#### Література

1. Козюбра М. Співвідношення філософії і загальної теорії права: історія і сучасність / М. Козюбра // Філософія права і загальна теорія права. 2012. №1. С. 107-115.
2. Історія вчень про державу і право : підручник / за ред. проф. Г. Г. Демиденка, проф. О. В. Петришина. — Х. : Право, 2009. — 256 с.
3. Гарасимів Т. З. Концепт права: філософський світогляд / Т. З. Гарасимів, Н. В. Мартинюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки : збірник наукових праць. – 2016. – № 850. – С. 162–167. – Бібліографія: 13 назв.
4. Філософія права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов та ін. / за ред. д-ра філос. наук, проф. О. Г. Данильяна. – Харків: Право, 2009. – 208 с.

### **Будинок як простір затишку: філософія розумного будинку та естетика оселі**

*Марія КОСМИНІНА, здобувач освіти*

*Науковий керівник - Наталя БІЛЬЧУК, канд. Філософ. наук, доцент*

*Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського*

*«Харківський авіаційний інститут»*

Філософія будинку, як простору для життя, охоплює глибокі екзистенційні питання про сутність людини, її зв'язок із простором, світом і собою. Будинок з давніх часів символізував щось більше, ніж просто фізичне укриття. Це місце спокою, інтимності й самозаглиблення, де людина знаходить власне «Я». Сучасні тенденції архітектури, особливо розвиток концепції

«розумного будинку», створюють новий простір для філософських роздумів про те, як технології змінюють наше життя, впливають на відчуття затишку та гармонії, а також формують нові етичні та естетичні концепції повсякденності.

Філософське осмислення будинку починається з питань про простір і місце людини в ньому. Мартін Гайдеггер, у своїй праці «Будувати, мешкати, мислити», підкреслював, що архітектура є не просто фізичною конструкцією, а способом буття людини у світі. Будинок, за його словами, стає простором, де людина «мешкає», тобто знаходить сенс свого існування. Мешкання тут має набагато глибше значення, ніж просто фізичне перебування — це буття, укорінене в культурі, історії, звичаях.

Будинок, особливо у філософській традиції феноменології, є простором для розкриття людського досвіду. Гастон Башляр у своєму творі «Поетика простору» описує будинок як місце для снів, спогадів, фантазій, а також захисту від зовнішнього світу. Філософ підкреслює, що будинок — це місце, де людина може відчувати свою внутрішню цілісність та захищеність. Ці думки пов'язують будинок не лише з фізичним комфортом, але й із внутрішнім затишком, який формується в процесі взаємодії з простором.

У сучасному світі, де технології все більше інтегруються в наше повсякденне життя, концепція «розумного будинку» змінює не лише спосіб нашої взаємодії з оселею, але й саму сутність цього простору. Розумний будинок є символом технологічного прогресу, який одночасно несе у собі естетичні, етичні й філософські виміри.

З одного боку, автоматизація та інтелектуальні системи керування ресурсами дозволяють зробити оселю ефективнішою та екологічнішою. Це вписується в етичну концепцію сучасної архітектури, де зменшення споживання енергії та збереження довкілля стає центральним питанням. Проте, якщо розглядати це з філософської точки зору, виникає питання: як ці технології впливають на наше розуміння затишку, спокою та свободи?

За ідеями філософа Мішеля Фуко, технології та системи управління мають не тільки практичну функцію, але й виконують роль контролю та нагляду. Розумний будинок надає можливості для самоконтролю: ми можемо регулювати температуру, освітлення, споживання енергії, але водночас ми стаємо залежними від цих систем. Чи не втрачаємо ми певної свободи, замінюючи природні цикли, такі як зміна дня і ночі, на штучно керовані процеси?

З іншого боку, розумний будинок може бути інтерпретований як новий простір свободи, де людина отримує контроль над власним середовищем і може адаптувати його під свої емоційні та фізичні потреби. Можливість змінювати атмосферу за допомогою простих команд дозволяє людині створювати «особистий космос» — затишний простір, де техніка служить не паном, а союзником.

Одним із важливих аспектів філософського осмислення будинку є його роль як притулку для людського духу. За Сартром, оселя є місцем для екзистенційного спокою, де людина може зупинити час, зосередитись на собі та

своїх думках. Будинок стає своєрідним «сховищем» від абсурдності та хаосу зовнішнього світу. У такому сенсі оселя є місцем, де людина відчуває себе «вдома» в метафізичному сенсі.

Філософія повсякденності, особливо в естетичних концепціях Юргена Габермаса та Вальтера Беньяміна, підкреслює важливість середовища, в якому людина живе, працює, взаємодіє з іншими. Будинок у цьому контексті не є лише фізичним простором, але й місцем соціальних та культурних взаємодій. Естетика повсякденного життя, як її розуміє Беньямін, полягає в тому, що кожен елемент архітектури або інтер'єру має значення, адже він формує не лише зовнішнє середовище, але й внутрішній світ людини.

З цієї точки зору, «розумний будинок» стає не просто простором для побутових зручностей, але й інструментом для формування нового стилю життя, де кожен аспект оселі гармонійно пов'язаний з етичними та естетичними поглядами людини.

Будинок — це не лише фізична структура, але й глибокий філософський концепт, який відображає наші уявлення про затишок, свободу та технології. Розумний будинок, зі своїми можливостями керування та автоматизації, відкриває нові горизонти для осмислення простору як естетичного і екзистенційного феномену. У сучасній архітектурі ми бачимо поєднання ремесла, технологій і мистецтва, які створюють середовище для повсякденного життя, що відповідає не тільки практичним потребам, але й естетичним та філософським вимогам сучасної людини.

### **Інтеграція філософських знань у сферу сучасного публічного управління**

*Валентин ІВЧЕНКО, здобувач III освітньо-наукового ступеня (PhD),*

*Ольга ПРОЦЕНКО, доктор філос. наук, професор*

*Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського*

*«Харківський авіаційний інститут»*

Неможливо недооцінювати внесок філософської думки у формування публічного управління та адміністрування як окремої галузі знань. Публічне управління та адміністрування не може не враховувати філософську та соціокультурну дійсність. Філософські переконання формують основу ідеології державного управління, тобто виступає теоретичною основою для створення моделей публічного управління. Вивчення філософсько-наукових напрацювань інших дослідників допомагають більш глибоко та всебічно розуміти роботу владних інститутів та організацій.

Розвиток публічного управління як дисципліни починається ще з часів Давньої Греції через філософське осмислення політичних теорій Платоном та Аристотелем чий ідеї глибоко вплинули на майбутній розвиток концепцій управління державою, особливо в контексті демократичних принципів і республіканізму.

Пізніше, такі мислителі, як Т. Гоббс та Дж. Локк змістили фокус уваги на права людини та соціальний договір, розвиваючи ідеї легітимності влади та